

Sygn. akt **VI RCa 319/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Niewiadomska (spr.)

Sędziowie: SO Ewa Błęsińska

SR del. do SO Andrzej Hinz

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Niedzielska

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2016 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. L.**

przeciwko **A. L.**

o alimenty

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 5 października 2015 roku

sygn. akt III RC 186/13

I. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że ustaloną tam kwotę obniża do kwoty 750 zł (siedemset pięćdziesiąt złotych).

II. W pozostałej części powództwo i apelację oddala.

III. Koszty procesu z instancją odwoławczą wzajemnie znosi

Sygn. akt VI RCa 319/15

UZASADNIENIE

Powódka J. L. wystąpiła z pozwem o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego A. L. kwoty 1600 zł miesięcznie tytułem przyczynia się do zaspokajania potrzeb rodziny.

Uzasadniając pozew podała, że strony są małżeństwem od (...)r. Mają dwoje dzieci: córkę O. L. ur. (...) oraz syna F. L. ur. (...) Małżeństwo funkcjonowało poprawnie do lutego 2013r., kiedy to pozwany poinformował żonę, że jest związany z inną kobietą i chce, aby powódka i dzieci wyprowadziły się z domu. Zamieszkała wówczas z dziećmi u swoich rodziców. Pozwany zobowiązał się do regularnego łóżenia na żonę i dzieci. Pozwany, zmieniając zamki w drzwiach domu, uniemożliwił jej zabranie rzeczy osobistych. Zaniechał przekazywania jej środków pieniężnych. Odnośnie sytuacji finansowej pozwanego powódka podała, że pracuje on jako doręczyciel w (...)w M. i otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 1500 zł miesięcznie. Dodatkowo otrzymuje kwotę 1100 zł za wykorzystywanie co celów

służbowych własnego samochodu i paliwo. Ponadto podejmuje prace dorywcze – pracuje jako kelner w restauracji, gdzie zarabia 10 zł za godzinę, 250 zł za wesele oraz 150 zł za poprawiny. Obsługuje też studniówki oraz inne uroczystości. Odnosząc się do własnej sytuacji materialnej J. L. podała, że nie pracuje zarobkowo. Po narodzinach dzieci korzystała z zasiłków macierzyńskich i wychowawczych. Od wiosny 2012r. otrzymała zasiłek dla bezrobotnych, którego wypłata ustała. Pobyt powódki w domu był wynikiem wspólnych ustaleń stron, zgodnie z którymi powódka miała się zająć wychowaniem dzieci a pozwany pozyskiwaniem środków pieniężnych.

Ostatecznie powódka ograniczyła żądanie pozwu do kwoty po 850 zł miesięcznie za okres od 1 marca 2013 roku do 14 lipca 2014 roku.

Pozwany A. L. uznał powództwo do kwoty po 600 zł miesięcznie i wniósł o oddalenie powództwa ponad tę kwotę.

Motywuując swoje stanowisko podniósł, że na zakup domu w P. strony zaciągnęły kredyty hipoteczny, termin spłaty którego przewidziany jest na dzień 12 maja 2037 r. Do spłaty pozostają również inne zobowiązania zaciągnięte przez małżonków na rzecz osób trzecich. Podał, że decyzja o wyprowadzeniu się z dziećmi z domu była samodzielną decyzją powódki. Strony ustaliły wówczas, że A. L. będzie przekazywał żonie kwotę 600 zł miesięcznie. Nadmienił przy tym, że będąc już w O. – w dniu 8 lutego 2013r. - powódka pobrała ze wspólnego konta kwotę 1100 zł. W związku z tym pozwany wniósł o zaliczenie tej kwoty na alimenty za marzec i częściowo za kwiecień. Po tym incydencie zmienił zamek w drzwiach do domu. Złożył też do sądu pozwy o rozdzielną majątkową i rozwód. Odnośnie swoich dochodów podał, że kwoty wskazane przez powódkę nie są prawdziwe. Wskazał, że jego wynagrodzenie za pracę kształtuje się w kwocie ujętej w zaświadczeniu o dochodach. Okresowo podejmował prace dorywcze, aby wystarczyło na życie, jednak były to przypadki sporadyczne. Powódka odmawiała podjęcia pracy zarobkowej tłumacząc, że to na pozwanym ciąży obowiązek utrzymania rodziny.

Wyrokiem zaocznym z dnia 8 września 2014 r. Sąd Rejonowy w Mrągowie VII Zamiejscowy Wydział Rodzinny i Nieletnich z siedzibą w Biskupcu uwzględnił żądanie pozwu co do kwoty po 700 zł miesięcznie płatnej do 15 dnia każdego miesiąca poczynając od 1 lipca 2014 r., w pozostałym zakresie oddalił powództwo oraz nadał wyrokowi w punkcie zasądzającym alimenty rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 5 października 2015 r. zasądził od pozwanego A. L. na rzecz J. L. tytułem zaspokajania potrzeb rodziny kwoty po 850 złotych miesięcznie, za okres od 1 marca 2013 roku do 14 lipca 2014 roku, płatne do rąk powódki, do dnia 10 każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat; Sąd umorzył postępowanie w pozostałej części; Zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 600 złotych tytułem kosztów procesu i nie obciążył go tymi kosztami w pozostałej części; Sąd nie obciążył pozwanego kosztami sądowymi; wyrokowi w punkcie zasądzającym alimenty nadał rygor natychmiastowej wykonalności i klauzulę wykonalności.

Sąd ten ustalił, że J. L. i A. L. zawarli małżeństwo w dniu (...)r. w Urzędzie Stanu Cywilnego w O.. Mają dwoje małoletnich dzieci: córkę O. L. ur. (...) oraz syna F. L. ur. (...) Po ślubie strony zakupiły dom w P. gm. W. za kwotę 100.000 zł. Na ten cel zaciągnęły kredyt hipoteczny, którego termin spłaty przewidziany jest na dzień 12 maja 2037r. Strony mieszkały wspólnie wraz z dziećmi do początku lutego 2013 r. Wówczas powódka dowiedziała się, że pozwany ma kochankę. W dniu 4 lutego 2013r. J. L. wyprowadziła się z dziećmi do swoich rodziców do O.. Pozwany przekazał jej wówczas kwotę 300 zł. W dniu 8 lutego 2015r. powódka wypłaciła ze wspólnego konta kwotę 1100 zł o nie informując o tym pozwanego. W konsekwencji powyższego pozwany wymienił zamki w drzwiach domu a także w dniu 1 marca 2013 r. wytoczył przed Sądem Okręgowym w Płocku przeciwko żonie powództwo o rozwód. Wystąpił również do Sądu Rejonowego w Mławie z wnioskiem o podział majątku wspólnego. J. L. mieszkała w tym czasie z dziećmi u swoich rodziców w O.. Nie pracowała i nie miała dochodu własnego. Była zarejestrowana w urzędzie pracy jako bezrobotna bez prawa do zasiłku. Korzystała z pomocy materialnej i rzeczowej rodziny. Małoletnie dzieci stron były zdrowe. Nie wymagały specjalistycznej opieki zdrowotnej. O. L. miała (...) lat. Uczęszczała do „zerówki” w Przedszkolu Miejskim w O.. Jedynymi kosztami, jakie ponosiła z tego tytułu J. L., były wydatki na rytmikę (50 zł) oraz opłata na radę rodziców (35 zł). Małoletni F. miał (...) lata i pozostawał pod opieką matki. Pozwany A. L. pracował jako listonosz

w Urzędzie (...) w M.. Jego średnie miesięczne wynagrodzenie wynosiło 1734, 83 zł. Ponadto każdego miesiąca A. L. otrzymywał zwrot kosztów za użytkowanie prywatnego samochodu w kwotach wynoszących około 1100 zł miesięcznie. Dodatkowe kwoty (wynoszące kilkaset zł miesięcznie) czerpał z pracy dorywczej – pracował jako kelner na imprezach okolicznościowych. Z osiąganego dochodu pozwany spłacał kredyt hipoteczny w ratach średnio po 705 zł miesięcznie. Spłacał również kredyt gotówkowy zaciągnięty w dniu 7 stycznia 2013r. na kwotę 8853,17 zł, którego raty wynosiły po 336,11 zł miesięcznie.

Postanowieniem z dnia 26 marca 2013r. Sąd Rejonowy w Olsztynie udzielił zabezpieczenia w przedmiotowej sprawie, w ten sposób, że zasądził od pozwanego A. L. na rzecz powódki J. L. kwotę po 600 zł miesięcznie tytułem przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny, do czasu zakończenia postępowania w sprawie.

W związku z prowadzeniem postępowania rozwodowego dotyczącego stron, postanowieniem z dnia 1 lipca 2013 r. zawieszono postępowanie w niniejszej sprawie za okres od dnia 20 lutego 2013r. do dnia 1 marca 2013r., tj. od daty wpływu pozwu do tutejszego Sądu przedmiotowego pozwu do dnia wytoczenia powództwa o rozwód.

W maju 2013r. powódka wraz z dziećmi wyprowadziła się od rodziców. Zamieszkała na stacji. Opłata z tym związana wynosiła 800 zł miesięcznie. Początkowo koszty te ponosił brat powódki, jednak od września 2013r. podjęła ona pracę i samodzielnie regulowała koszty najmu.

Pozwany regularnie łożył na dzieci kwoty ustalone postanowieniem w przedmiocie zabezpieczenia. Nie przekazywał żadnych dodatkowych kwot pieniężnych. Nie kupował dzieciom rzeczy niezbędnych do szkoły, odzieży czy żywności. Odwiedzając je przekazywał im słodycze.

W okresie pomiędzy marcem 2013r. a lipcem 2014r. kilka razy dorabiał jako kelner. Za wesela otrzymywał kwoty po 200 zł, za inne zaś około 100 zł.

W dniu 14 lipca 2014r. przed Sądem Okręgowym w Płocku zapadł wyrok w sprawie I C 549/13. Sąd Okręgowy rozwiązał przez rozwód małżeństwo stron z winy pozwanego. Orzekł w przedmiocie kontaktów pozwanego z dziećmi oraz w zakresie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi pozostawiając ją w pełni matce. Ojcu władzę rodzicielską ograniczył do współdecydowania w istotnych sprawach dotyczących leczenia i wykształcenia. Ponadto zasądził od A. L. alimenty na rzecz małoletnich dzieci - w kwotach po 450 zł miesięcznie na rzecz małoletniej O. oraz po 400 zł na rzecz małoletniego F.. Jednocześnie Sąd Okręgowy udzielił zabezpieczenia w sprawie w ten sposób, że na czas trwania procesu zasądził od A. L. na rzecz małoletniej córki O. L. alimenty w kwocie po 450 zł miesięcznie oraz na rzecz małoletniego syna F. L. w kwocie po 400 zł miesięcznie, zmieniając tym samym postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia tutejszego Sądu z dnia 26 marca 2013r.

W grudniu zaś, przed Sądem Rejonowym w Mławie, zakończyła się sprawa z udziałem stron o podział majątku wspólnego. Postanowieniem z 31 grudnia 2014 r. na wyłączną własność nieruchomości w P. o wartości 20396,44 zł, niezabudowaną działkę o pow. 0,0766 ha w K. o wartości 14700 zł, samochód osobowy marki O. (...) rocznik 1999 o wartości 1000 zł i materiały budowlane o wartości 5000 zł. Wartość majątku wspólnego określona została na kwotę 41096,44 zł, natomiast udział byłych małżonków w majątku wspólnym określono na kwoty po 20548,22 zł. Tytułem spłaty wyrównującej udział w majątku zasądzono od pozwanego na rzecz powódki kwotę 20548,22 zł, zaś od powódki na rzecz pozwanego zasądzono kwotę 4526,28 zł tytułem spłaty kredytu hipotecznego. Ponadto od J. L. zasądzono na rzecz pozwanego kwotę 371,50 zł tytułem zwrotu podatku od nieruchomości z lata 2013 – 2014.

Na skutek apelacji obu stron Sąd Okręgowy w Płocku postanowieniem z 29 kwietnia 2015 r. zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że wartość nieruchomości w P. określił na kwotę 48100, 93 zł, wartość majątku wspólnego podlegającego podziałowi określił na kwotę 68800, 93 zł, a udziały byłych małżonków w majątku wspólnym określił na kwoty 34400, 46 zł. W związku z powyższym spłatę Sąd podwyższył do kwoty 34400, 46 zł.

J. L. nadal pracuje zarobkowo. Obecnie koszty najmu i opłaty stanowią dla niej wydatek około 1100 zł miesięcznie.

Małoletnia O. ma (...) lat i jest uczennicą (...) klasy szkoły podstawowej. Małoletni F. ma lat (...) i uczęszcza do przedszkola, za które opłata wynosi około 200 zł miesięcznie.

Pozwany pozostaje obecnie w nowym związku, z którego w dniu (...) urodził mu się syn. Źródło dochodu pozwanego stanowi wynagrodzenie za pracę (1500 – 1600 zł miesięcznie) oraz dodatek z tytułu użytkowania prywatnego samochodu (około 1100 zł miesięcznie). Ponadto nadal dorabia w weekendy przy obsłudze imprez okolicznościowych. Pozwany spłaca pożyczkę w ratach po 495 zł miesięcznie. Ponadto nadal dysponuje majątkiem przyznanym mu w toku postępowania o podział majątku.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Kwota 850 złotych tytułem alimentów czyni zdaniem Sądu Rejonowego zadość zarówno potrzebom bytowym małych dzieci stron, jak i mieści się w granicach zarobkowych ich ojca, tym bardziej, iż jak wskazał sam pozwany w okresie od marca 2013 roku do lipca 2014 roku nie zmieniła się sytuacja materialna pozwanego. Podkreślić przy tym należy, że małoletnia O. kontynuuje naukę w (...) klasie szkoły podstawowej. Nauka jest co do zasady nieodpłatna, jednak generuje wydatki na podręczniki czy opłaty na radę rodziców i fundusz klasowy. Ponadto z wiekiem dziecka zwiększeniu ulegają koszty zapewnienia mu odzieży czy też żywności. Małoletni F. w toku niniejszej sprawy i postępowania rozwodowego zaczął natomiast uczęszczać do przedszkola, za które opłata miesięczna wynosi około 200 zł. Koszty te kształtują zatem wydatki na jego utrzymanie na wyższym poziomie niż ustalony w czasie orzekania co zabezpieczenia w niniejszej sprawie. Matka małych dzieci w czasie wytaczania przedmiotowego powództwa nie pracowała zarobkowo, ponieważ zgodnie z ustaleniami poczynionymi z pozwanym, całą swoją uwagę miała skoncentrować na wychowaniu dzieci.

Odnośnie sytuacji materialnej pozwanego Sąd Rejonowy wskazał, że ona również w świetle okoliczności przedmiotowej sprawy jest tożsama do tej, jaką ustalił Sąd Okręgowy w procesie rozwodowym. Pozwany osiąga stały dochód z tytułu wynagrodzenia za pracę oraz z dodatku za wykorzystywanie własnego samochodu do celów służbowych. Łącznie jest to kwota około 2600 – 2700 zł miesięcznie. Ponadto ustalono, że pozwany pracuje dorywczo jako kelner, z tytułu czego osiąga dodatkowe kwoty pieniężne. W ocenie Sądu, osiągany przez pozwanego A. L. dochód, umożliwia mu przekazywanie na rzecz rodziny ustalonych wyrokiem kwot.

Od powyższego orzeczenia apelację wywiódł pozwany, zaskarżając je w całości. Wyrokowi zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych sprawy, który miał bezpośredni wpływ na treść wyroku, poprzez ustalenie, że nie zmniejszyły się jego dochody oraz że nie uległa zmianie jego sytuacja rodzinna i finansowa.

W uzasadnieniu wskazał, że zarówno Sąd Rejonowy w Olsztynie, jak i wcześniej Sąd Okręgowy w Płocku posiłkowały się tylko wyjaśnieniami powódki, które były nieprawdziwe. Sąd nie brał pod uwagę zeznań oraz dokumentów składanych przez niego.

Od czasu wyprowadzenia się żony i dzieci ze stałego miejsca zamieszkania w miarę swoich możliwości kupował odzież, zabawki, jedzenie dla małych dzieci. Pomagali mu w tym jego rodzice oraz matka chrzestna.

Podał, że zarabia około 1500 złotych netto. Jego wydatki to: alimenty na rzecz dzieci – 850 złotych miesięcznie, spłata kredytu mieszkaniowego – 550 złotych, utrzymanie samochodu – 250 złotych, leczenie – 150 złotych, zobowiązania na rzecz osób trzecich – 437 złotych. W czerwcu 2014 r. urodził mu się syn. W październiku 2014 r. zawarł związek małżeński. Utrzymanie nowej rodziny to dodatkowy koszt około 700 złotych miesięcznie.

Nadmienił, że Sąd Rejonowy popełnił błąd dokonując ustaleń w zakresie dotyczącym jego dochodów. Do tych dochodów nie można bowiem zaliczyć zwrotu za paliwo, za które wcześniej pozwany musiał zapłacić ze swojej kieszeni. Kilka razy dorobił przy usługach okolicznościowych. W chwili obecnej nie ma takiej możliwości.

Dodał, że nie ma żadnych zaległości finansowych tytułem alimentów wobec byłej żony. Nie jest w stanie płacić alimentów w wysokości ustalonej przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała jedynie na częściowe uwzględnienie.

W myśl art. 135 § 1 k.r.o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Przy ustalaniu zasadności i wysokości świadczenia przewidzianego w art. 27 k.r.o. uwzględnić należy zasadę równej stopy życiowej wszystkich członków rodziny.

Sąd Okręgowy uznał, że wysokość alimentów zasądzonych przez Sąd I instancji jest zbyt wysoka.

Przy czym Sąd wziął pod uwagę, że to pozwany doprowadził do rozkładu pożycia małżeńskiego stron. Na skutek zachowania pozwanego jego była żona wraz z dziećmi musiała opuścić mieszkanie stron, w krótkim czasie organizować sobie na nowo życie. Spowodowało to zwiększone koszty utrzymania rodziny.

Niemniej jednak alimenty ustalone przez Sąd Rejonowy przekraczały usprawiedliwione potrzeby uprawnionych, a przede wszystkim możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego.

Zauważyć należy, że zaskarżone orzeczenie dotyczy alimentów za okres od marca 2013 do lipca 2014 r. W tamtym czasie pozwany płacił żonie alimenty, na podstawie postanowienia w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia, w wysokości po 600 złotych miesięcznie. Za otrzymywane od pozwanego pieniądze powódka utrzymywała rodzinę. Podwyższenie alimentów przez Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku spowodowało, że pozwany ma zaległości alimentacyjne w wysokości około 4000 złotych.

W ocenie Sąd Okręgowy alimenty ustalone przez Sąd Rejonowy były zbyt wysokie. Zarobki pozwanego nie pozwalały mu na płacenie alimentów w wysokości po 850 złotych miesięcznie. Był on zatrudniony jako listonosz w Urzędzie (...) w M.. Otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 1734,83 netto miesięcznie. Uzyskiwanej przez niego kwoty 1100 złotych miesięcznie tytułem zwrotu kosztów za użytkowanie samochodu prywatnego do celów służbowych, nie można traktować wprost jako jego dodatkowego dochodu. Wprawdzie uzyskiwana kwota przekraczała koszty zużytego paliwa to jednak służyła ona również do zrównoważenia innych wydatków na auto, takich jak: zakup oleju, części i materiałów eksploatacyjnych. Pozwany miał również ograniczone możliwości dorobienia do stałego wynagrodzenia. Pracował jako kelner na imprezach okolicznościowych i z tego tytułu zarabiał dodatkowo kilkaset złotych miesięcznie.

Zasądzone przez Sąd Rejonowy alimenty przekraczały również usprawiedliwione potrzeby dzieci. Zauważyć bowiem należy, że zakres tych potrzeb jest zawsze uzależniony od poziomu życia rodziny, którego w tym przypadku nie można określić zbyt wysoko. Przy czym Sąd Okręgowy miał na uwadze, że alimenty te zostały zasądzone nie tylko na dzieci stron ale częściowo również na powódkę.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy, na mocy powołanych wyżej przepisów oraz na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., orzekł jak w punkcie I wyroku i ustalone tam alimenty obniżył do kwoty po 750 złotych miesięcznie.

W pozostałej części Sąd na podstawie art. 385 k.p.c. apelację pozwanego oddalił.

O kosztach postępowania za II instancję Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., znosząc je wzajemnie między stronami.